

Icke-våldsremix

En dröm om hur ett samarbete mellan Moder Teresa och The Knife skulle upplevas.

English title: **Nonviolent Remix.** A dream about a collaboration between Mother Teresa and the Knife.

Abstract

This is an art-remix project that focuses on a dream about art and music remixed and made within a context of nonviolence. The goal is to create temporary (and in the long term hopefully stabile) spaces of peace. It will be done within places where change needs to come, where it needs to be heard/seen/experienced. Weapon exports from Sweden are increasing even though there is research showing that nonviolent resistance in conflict is more effective. In this essay I discuss nonviolence and how I can implement that in my work to find a meaningful work for both me and my neighbours. The name of the project is Civil Oljudnad (= Civil Noise of Disobedience).

Sammanfattning

Detta är ett konst- och remixprojekt som försöker fånga in en dröm där skapande och ickevåldsarbete går hand i hand. Målet är att skapa platser där fred existerar i teori och praktik. Arbetet kommer att utgå ifrån de platser där verktyg för krig skapas. Det är där behovet av att visualisera och erfara denna dröm är som störst. Vapenexporten från Sverige ökar trots att det finns forskning som visar att konfliktlösning med ickevåld är effektivare. I denna uppsats diskuterar jag begreppet ickevåld och hur jag kan implementera det i mitt arbete för att hitta en meningsfull och betydelsefull praktik både för mig och för mina medmänniskor. Namnet på projektet är Civil Oljudnad

www.civiloljudnad.org

project homepage

Innehåll

▪ Perspektiv	4
▪ Våld	9
▪ Icke våld	10
▪ Icke våldsremix	14
▪ Civiloljudnad – projektet	18
▪ Avslutningsvis	21
▪ Nyckelord	23
▪ Referenser	24
▪ Bilaga 1 – Tankar till Vapenfabriken	28
▪ Möjlig Bilaga 2 – Reflektion efter framtida aktion, kommer senare delen av 2014 läggas upp på civiloljudnad.org	

Perspektiv

Den här uppsatsen är skriven i hopp om att sudda ut gränser, gränser mellan länder, mellan människor, mellan genrer och praktiker. Med hjälp av ljudvågor som går över gränser, i en remix av musik, konst och rättviseengagemang, vill jag sudda ut mina egna gränser. Med influenser från den elektroniska musiken och den gränslösa kärlekens arbetare. I hopp om fred. Jag kommer faktiskt knappt att diskutera the Knife och Moder Teresa, som nämns i underrubriken på den här uppsatsen, men jag finner det ändå relevant att nämna dessa då jag hoppas att det jag härefter kommer att skriva kommer att vara en fusion av kärlek, kreativitet, musik, ljud och form, där de som inte har någon röst kan få bli lyssnade på. Någonstans i gränlandet mellan vacker och utmanande form, och en vilja att konkret förändra i stället för att vänta på långsamma destruktiva system.

Det har varit en omväg att komma fram till den uppsats jag nu håller på att skriva. För sex år sedan hade jag tagit sikte på att bli instrumentmakare, något som skulle förena två av mina stora intressen: musik och trähantverk. Men i de undersökande delarna av min utbildning började jag intressera mig för problem jag aldrig hade fått svar på under min uppväxt. Det jag under barndomen sjungit om i psalmboken passade inte överens med hur jag levde. Jag började grubbla över frågor som tids nog skulle leda till beroende, depression och självdestruktivitet. Frågan jag aldrig riktigt fick svar på den där kvällen när jag som sjuåring insåg att det finns andra i den här världen som inte kan äta sig mätta. Varför får jag mat varje dag? Frågan utvecklade sig till var kommer mina privilegier ifrån? Val mitt samvetsgranna jag för första gången behövde göra själv under min utbildning ledde mig djupare och djupare in i världens alla orättvisor. Det började så enkelt som med en träskål, jag blev intresserad av hur jag kunde göra för att svarva flera skålar av samma trästycke (då mer än hälften av materialåtgången vid traditionell träsvavning blir till spån). Jag började se samband mellan min konsumtion och hur andra delar av världen fylldes med skrot. Hur jag kunde köpa saker så billigt för att andra arbetade utan lön. Detta ledde till en studie om öppna designprocesser, hur vi kan utveckla immaterialrätt för att design av olika slag inte ska hamna som patent hos multinationella företag, utan kunna bli exempelvis hjälpmedel eller medicin till den som fortfarande inget har. Hela det ekonomiska systemet som jag var en del av började visa sig inte vara så oskyldigt som jag först trott. Frågan som fick mig att gråta som sjuåring utvecklades till fler och fler och blev än mer komplexa. Pengarna jag har på banken används i vapenaffärer, bananerna jag äter har odlats av människor som får sjukdomar av besprutningsmedlen. Flyget jag reser med släpper ut mängder med gift i naturen. Kläderna jag har

på mig har sytts av slavarbetare. Köttet jag åt har suttit på höns som har blivit onaturligt stora på onaturligt kort tid. Reklamen jag ser runt omkring mig skapar onaturliga tankar om mina medmänniskor. Du känner säkert till allt detta. Det gjorde jag med, men det var först under min första utbildning som jag började inse och fundera över min passivitet.

Skapandet fanns alltid med mig i de här jobbiga frågorna. Jag fick ro av att svarva, programmera trummaskiner, löda, spela in melodier, dekorera. Av att omforma, där den ena idén ledde till den andra. Jag återanvände former, färger, samplingar, remixade mig själv om och om igen för att skapa något vackert, något betydelsefullt. Men hopplösheten över världens trasighet fanns alltid nära tillhands. Lösningen på skuldkänslorna blev efter en lång vandring till slut alkohol, lugnande medel och vassa föremål.

Jag berättar detta för att du som läsare ska få en chans att sätta dig in i mitt perspektiv och för att du själv ska kunna reflektera kring de val jag har gjort och kommer att göra i mitt arbete. Detta är en uppsats skriven på masterutbildningen *Konst i Offentligheten* på Konstfack.

Skapandet finns kvar, men på andra sätt. De etiska frågeställningar jag aldrig kunde få riktiga svar på tidigare i min utbildning blir nog fortfarande bara fler och fler. Men jag har hittat en metod att hantera dessa på som tillsammans med min glädje för skapande verksamhet skulle kunna bli intressant både för mig och för andra. Viljan att göra något konkret har alltid funnits i mig, i såväl skapandet som i etiken. Om jag får en idé om en form, ett musikstycke eller ett mönster vill jag testa det med mina händer. Samma sak är det med de etiska frågorna. Drömmer jag om en värld där alla är lika mycket värda så vill jag i ödmjukhet testa hur det kan se ut i verkligheten.

Icke våldsmetoder för konflikthantering, men också som hjälpmedel i olika vardagssituationer, har börjat ge mig en aning om hur en dröm om fred och allas lika rätt skulle kunna se ut. Som jag skapar musik handlar det även här om ett skapande, fast skapandet av strukturer och relationer. Om jag förenar ickevåld och konst skulle även den dröm om fred som jag lägger in i melodier och former, kunna ta sig uttryck i konkreta handlingar och inte bara bli en illustration eller ett förslag. Jag vill använda konst, musik och form för att skapa glädje hos mig och mina medmänniskor. Jag vill använda ickevåld för att inte skada någon annan i konstprocessen, men också för att påverka ett system som mest handlar om lydning och konsumtion. För mig handlar det om att sätta konsten i det sammanhang den ska påverka, inte bara illustrera detta på ett galleri eller på en scen. Om konsten handlar om vapenproduktion så bör någon del av konstverket vara på en vapenfabrik.

I mycket stora ord kan en säga att jag i detta masterprojekt har valt att arbeta utifrån ickevåld som metod. Genom skapande verksamhet uttryckt i ljud och form vill jag skapa rum som upprätthåller fred. En fråga som engagerar mig är vapenindustrin, och med tanke på ickevåldsmetoder känns det naturligt att mitt projekt ska hamna där på ett eller annat sätt. Det är där freden måste komma från om den ska vara trovärdig. Vi måste skapa fred på vapenfabrikerna, alltså sluta tillverka vapen. Hur kan jag arbeta för det med konst och ickevåld? Jag nämnde ordet *remix* i början. Se detta gärna som en remix, det kanske inte är mycket nytt, men jag tar teorier från olika håll för att skapa en arbetsmetod som förhoppningsvis kan leda till något konkret. Uppsatsen kan ses som den teoretiska bakgrund jag bygger mitt praktiska projekt på och är en remix av olika teorier kring ickevåld och vapenindustrin samt politiskt engagerad konst.

Researchmaterialet för uppsatsen består till största delen av ickevåldsteori med civilolydnadsmetoder för att uppnå politisk förändring. Detta för att kunna specificera mig på de etiska frågorna snarare än att diskutera förhållandet mellan konst och aktivism i allmänhet. Vapenproduktionen är ett globalt problem men jag har valt att fokusera mitt praktiska arbete till Sverige, dels för att jag är uppvuxen här och känner till kulturen men också på grund av det faktum att Sverige år 2010 var det land som sålde mest vapen per person.¹ Vidare påstås det att Sverige inte har deltagit i krig på över två hundra år, något jag ser som paradoxalt med tanke på föregående fakta.²

*In honour of the future victims of swedish-made weapons. One more monument*³ heter konstverket som Fia Stina Sandlund gjorde i Bryssel 2007. Som det låter, är det ett till monument, men detta till minne av framtida offer. Ett konstverk vars tillstånd att tillfälligt ställas ut nedanför Stockholms slott avslogs med motivationen att graniten kunde utgöra en halkris. Jag återupprepar Annika Öhrner, skribent i tidsskriften *Kritiker*, ord: *One more monument lever dock vidare som berättelse, också i och med denna text, och har därmed en utsträckning bortom det offentliga repressiva tolerans.*⁴ Jag för härmed vidare den berättelsen med en tyst minut.⁵

¹ Svenska Freds, "snabba fakta om vapenexporten", <http://www.svenskafreds.se/snabba-fakta-om-vapenexporten> hämtad 2014-02-10

² Sveriges Television, "Västerbottensnytt", <http://www.svt.se/nyheter/regionalt/vasterbottensnytt/sverige-firade-200-ar-av-fred> hämtad 2014-02-10

³ Fia-Stina Sandlund, "One more monument", <http://www.fiastinasandlund.se/index.php?/projects/one-more-monument/> hämtad 2014-02-10

⁴ Öhrner, Annika "Om fredsmonument", *Kritiker* no 27 s. 80

⁵ Trädet "en tyst minut", <https://soundcloud.com/traedet/en-tyst-minut> hämtad 2014-02-10

↓ 0.00 (min.sek)

⇒ 1.00 (min.sek)

Våld

- Från år 2000 till år 2010 ökade den globala vapenkonsumtionen totalt med 53 procent per person.⁶
- Vapen har tre användningsområden: döda, hota och skada. Är detta ett verktyg för fredsskapande?
- 365 000 människor kunde ha räddats från HIV/Aids om Sverige inte exporterat JAS stridsflygplan till Sydafrika.⁷
- 2012 exporterade Sverige vapen för 9,8 miljarder kronor, en ökning på över 200 procent under en 10-års period.⁸
- Svenska vapen från Boforsfabriken har använts i mellanöstern.⁹
- Svenskutvecklade missiler används i Irak av USA.¹⁰
- Sverige stöttade ett vapenfabriksprojekt i diktaturen Saudiarabien.¹¹

Emil Naula, konstnär, berör några av dessa fakta i sitt verk *good guys with guns: Exporting to 61 countries in 2012, we are promoting peace and democracy - by arming the world.*¹²

Det enda vettiga argumentet för vapen som jag har fått fram av mina studier kommer faktiskt från fredsrörelsen. Många som arbetar i Sverige för fred med fredliga metoder tycker sig själva inte ha mandat att döma förtryckta folkgrupper som tar till vapen. En hållning som jag kan förstå. Jag har inte varit i den positionen så jag vet inte hur jag själv skulle reagera uppvuxen under förtryck och vilka metoder jag då skulle tycka vara legitima. Men min situation är radikalt annorlunda, härifrån finns ingen anledning att producera vapen om vi anser oss stötta fred ute i världen.

*You fasten all the triggers, For the others to fire, Then you set back and watch, When the death count gets higher, You hide in your mansion, As young people's blood, Flows out of their bodies, And is buried in the mud.*¹³

⁶ Feinstein, Andrew, *The shadow world: inside the global arms trade*, Hamish Hamilton, London, 2011 s. xxii. ff.

⁷ Desmond Tutu, Andrew Feinstein, Bo Forsberg, KG Hammar, Anna Ek, Sofia Walan, "Hiv/Aidssjuka drabbas hårt av Jasaffären" *Dagens Nybeter*, januari 2012, <http://www.dn.se/debatt/hivaidssjuka-i-sydafrika-drabbas-hart-av-jasaffaren/> hämtad 2014-02-10

⁸ Svenska Freds, "snabba fakta om vapenexporten", <http://www.svenskafreds.se/snabba-fakta-om-vapenexporten> hämtad 2014-02-10.

⁹ SR P3 dokumentär, Bofors, 2006. <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/95527?programid=2519> hämtad 2014-02-10

¹⁰ SR P3 dokumentär, Excalibur, 2012, <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/43776?programid=2519> hämtad 2014-02-10.

¹¹ BBC, news, 2012, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-17271596> hämtad 2014-02-10.

¹² Emil Naula, good guys with guns, <http://www.naula.se/good-guys-with-guns.html> hämtad 2014-02-10.

Som svenskar hjälper vi till att exportera vapen antingen vi vill det eller inte. 2010 bildades försvarsexportmyndigheten som 2013 fick 75 miljoner kronor för att främja svensk vapenexport.¹⁴ För svenska skattepengar. (En intressant fakta är att myndigheten är placerad bredvid BAE systems huvudkontor, ett av världens största vapenföretag, i Stockholm, på Östermalmsgatan 87). Vad skulle hända om vi satsade samma summa på ickevåldsforskning och utbildning? Vapenindustrin globalt beskrivs av författaren och journalisten Andrew Feinstein som en skuggvärld i sin bok *The shadow world* där mutor, våld, maktthunger och girighet är vardag. Rent empiriskt borde mänskligheten ha insett att vapen inte löser konflikter vid det här laget. Men så är inte fallet.

Ickevåld

(Här följer ett stycke med några tankar kring ickevåld som jag tycker är intressanta i sammanhanget, det är inga kompletta analyser men delar som är av vikt för detta arbete. Om du är intresserad av mer så titta gärna på referenslistan i slutet av uppsatsen).

Det finns undersökningar som visar att ickevåld faktiskt är den mest effektiva metoden vid konflikthantering. Om en tittar på konflikter mellan 1900-2006 så visar det sig att 53 procent av ickevåldsrevolutionerna var lyckade medan endast 26 procent av de militära revolutionerna lyckades. Den efterkommande freden var dessutom mer stabil vid ickevåldsrevolutioner.¹⁵ Martin Luther King och Mahatma Gandhi är exempel som visar att jämlikhet och rättvisa inte skapas med våld utan med kärlek, även om det kommer våld och hot som motattack. King menar att det är de onda krafterna en ska arbeta mot, inte personerna som de kommer med.¹⁶ Detta kan endast göras med ickevåld. Kvinnor i Greenham arrangerade ett fredsläger på 1990-talet där 30 000 samlades för att protestera mot kärnvapenfabriken i området. Med kreativitet och engagemang anordnade de blockader, mänskliga kedjor och använde sig av civil olydnad för rädda världen från detta hemska vapen. Sång och kreativitet var verktyg i kampen.¹⁷ Ett svenskt exempel på en civilt olydig ickevåldsaktion var ockupationen av socialstyrelsen 1979. Homosexualitet var då klassad som en sjukdom varav människor sjukanmälde sig från sina arbeten och satte sig i protest

¹³ Bob Dylan, *Masters of War*, studio album "The freewheelin'", 1963.

¹⁴ Försvarsexportmyndigheten, *Regleringsbrev 2013*, www.fxm.se/en/files/2011/03/Regleringsbrev-2012.pdf hämtad 2014-02-10

¹⁵ Chenoweth, Erica & Stephan, Maria J., *Why civil resistance works: the strategic logic of nonviolent conflict*. <http://www.mitpressjournals.org/doi/pdf/10.1162/isec.2008.33.1.7> hämtad 2014-02-10

¹⁶ Martin Luther King Jr. "Min egen väg till icke-våldet" Hufford, Larry (red.), *Icke-våld: från Tolstoj till Martin Luther King*, Wahlström & Widstrand, Stockholm, 1971. S. 49ff.

¹⁷ Your greenham homepage www.yourgreenham.co.uk hämtad 2013-01-21

ned vid trappan till socialstyrelsen tills denna lag var ändrad.¹⁸ Plogbillsrörelsen är ett annat exempel med aktioner som även spreds till Sverige. Det handlar om att uppfylla en profetia i Bibeln där det står att *svärd skall smidas om till plog*¹⁹, något som aktivisterna tog bokstavligt.

Howard Zinn, historiker, författare och aktiv i medborgarrättsrörelsen i USA på 50-talet samt aktiv motståndare till Vietnam kriget, menar att *det är lydningen som är problemet*.²⁰ Det finns många exempel på att om människor bara hade vägrat order och brutit mot orättfärdiga lagar så skulle historien kunna ha sett mycket annorlunda ut. Det finns många olydiga personer som i dag hyllas för sin kamp, vi måste föra den kampen vidare. Inte bara beundra, utan fortsätta arbetet och börja göra. Civil olydnad handlar om att vägra följa oetiska lagar. En kan se på ickevåld på många olika sätt, aktivisten och forskaren Gene Sharp menar att det är en effektiv metod för politiskt förändringsarbete²¹, men det kan också handla om en livsstil. För Gandhi var ickevåld vägen till Gud och sanning.²² För vissa kristna grupper handlar det om att älska Jesus.²³ Stellan Vinthagen skriver om ickevåld i en avhandling och talar om det som en utopi där metod och mål är förenade. En utopi som kan vara ouppnåbar, men som är värd att sträva efter.²⁴ Det handlar om att alla i en process behandlas lika och med respekt. Det handlar om att konkretisera och visualisera en idé om en fredlig framtid genom att leva i den här och nu. Om en betonar ickevåld som livsstil så behöver det inte bara handla om hur en kan hantera väpnade konflikter, utan om hur vi ska förhålla oss till våra medmänniskor i vardagen, till alla levande varelser och till naturen.

Jag har inte krigets perspektiv, jag är född och uppvuxen under fredliga förhållanden. Men jag vill här lyfta ytterligare en referens som jag tycker att alla högt uppsatta vapenfabrikschefer och politiker borde ta till sig, på allvar. *Om det var krig i Norden* heter boken, skriven av Janne Teller.²⁵ Det är en mycket enkel historia, men perspektivet är nytt. Det handlar om hur ett krigsdrabbat Stockholm skulle se ut. Hur familjer måste smyga fram på Sergels torg för att undvika prickskyttar. Om hur det är att fly och starta ett nytt liv i en främmande kultur. Det är enkelt att leda en lobbyverksamhet i Sverige för mer vapen, när de flesta här inte har personliga upplevelser

¹⁸ RFSL *Okupationen av socialstyrelsen* <http://www.rfsl.se/?p=987> hämtad 2014-02-10

¹⁹ Bibeln *Jesaja 2:4* <http://www.bibeln.se/las/2k/jes#q=jes+2%3A4> hämtad 2014-02-10

²⁰ Howard Zinn *The problem is civil obedience* <http://vimeo.com/48834336> hämtad 2014-02-10

²¹ Sharp, Gene., *From dictatorship to democracy: a conceptual framework for liberation*, New Press, New York, 2012

²² Joan Bondurant, "Gandhis Satyagraha: dess grundregler", Hufford, Larry (red.), *Icke-våld: från Tolstoj till Martin Luther King*, s. 15.

²³ Spalde, Annika & Strindlund, Pelle, *I vänliga rebellers sällskap: kristet ickevåld som konfrontation och ömbet*, Arcus, Lund, 2004. Page 51ff.

²⁴ Vinthagen, Stellan, *Icke-våldsaktion: en social praktik av motstånd och konstruktion*, Institutionen för freds- och utvecklingsforskning (PADRIGU), Göteborgs universitet, Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2005, Göteborg, 2005 s. 392.

²⁵ Teller, Janne, *Om det var krig i Norden*, Lilla Piratförlaget, Stockholm, 2012

av vapen. Frågan om profit och arbetstillfällen borde inte ens vara på bordet (förresten är jag säker på att den innovationsrikedom som finns inom vapenindustrin kunde användas i många andra fredliga sammanhang).

”Men skulle inte du skjuta om du hade ett vapen och såg en ond person misshandla din familj?” frågar vissa mig ibland. Jag vet inte, men det är en väldigt konstruerad situation. Kanske, jag vet inte, jag hoppas att jag kunde prata/skrika, eller kanske övermanna personen på en fredligare väg. Dock så är min faktiska situation här i Sverige helt annorlunda. Jag har en vapenproducent i mitt närområde som dessutom producerar vapen för diktaturer. Är det då inte moraliskt försvarbart att bryta sig in i den fabriken och avrusta dessa vapen? För att undvika att ovan beskrivna situation ska hända för andra? Det finns människor som dagligen möter de vapen vi producerar här. Jag kan åka dit och arbeta med fredsfrågor, men *kriget startar här*²⁶. Vilket betyder att vi även måste ta tag i konflikten från vårt håll. Att det är lagligt att producera och exportera vapen i dag behöver inte betyda att det är det i morgon, skriver fredsaktivisterna Annika Spalde och Pelle Strindlund.²⁷ Världen rustar upp, samtidigt svälter människor. Vi måste byta perspektiv.

*Sign away our peace for your war, one word and it's over, drop your bombs now, on all we built*²⁸ (Populärkulturell textreferens från dagens kommersiella housescen).

Plogbillsrörelsen som jag nämnde tidigare har varit en stor inspirationskälla för mig. Den startade på 1990-talet i USA när åtta aktivister avrustade delar till en kärnvapenmissil med en hammare.²⁹ I Sverige har det skett flera olika plogbillsaktioner vilka också innefattade en dialog med vapenproducenter.³⁰ Massförstörelsevapen, speciellt kärnvapenprogram startat av olika länder under kalla kriget, var startpunkten för Plogbillsrörelsen.³¹ Ett engagemang som inte bara innefattar lagliga metoder som partipolitik eller debatt i olika medier, utan där aktivisten hävdar sig ha ett ansvar att förstöra dessa vapen, gör så och är villig att gå till domstol för sin handling. De anser att vi måste inse att vi kan göra något här och nu. Vi behöver inte skylla på någon högt uppe i hierarkin utan kan ta tag i problemet på en gång. Det är akut. Vi måste utmana systemet

²⁶ War starts here, *Krig börjar här – vi stoppar det här!* www.warstartshere.com hämtad 2014-02-10

²⁷ Strindlund, Pelle & Vinthagen, Stellan., *Motståndets väg civil olydnad som teori och praktik*, Karneval, Stockholm, 2011, s. 75

²⁸ Deadmau5 *Raise your weapon*, studio album, “4*4=12”, 2011.

²⁹ Strindlund, Pelle & Vinthagen, Stellan., *Motståndets väg civil olydnad som teori och praktik*, TPB, Johanneshov, 2012, s. 30.

³⁰ Engell-Nielsen, Klaus, *Samtal med ett vapenföretag: dialogen mellan Plogbillsrörelsen och Bofors 1997-2000*, Stift. för fredsarbete, Angered, 2001

³¹ Spalde, Annika & Strindlund, Pelle, *I vänliga rebellers sällskap: kristet ickenåld som konfrontation och ömbet*, Arcus, Lund, 2004, s.14.

här och nu även om det leder till domstol, böter och kanske fängelse. Offren för våld uppskattar inte vår neutralitet, när vi enbart ser på när de lider, säger den sydafrikanske ärkebiskopen Desmond Tutu.³²

Att gå in i fängelse, och få höga bötesbelopp är något som fredsaktivister får stå ut med. När jag själv tänker mig in i denna situation ser jag många potentiella fördelar. Mitt ekologiska fotavtryck skulle definitivt minska om jag inte hade lika mycket pengar att konsumera för. Dessutom skulle jag behöva omvärdera mina arbetsmetoder och förhoppningsvis kunna utveckla en praktik där mina metoder mer och mer går hand i hand med mina mål. Jag tror (vet inte, men tror) att enkelhet, kanske till och med fattigdom, kan vara något att sträva efter. Att sätta karriär och begär åt sidan. Moder Teresa sa (som ursäkt till mottagaren för att hon använde dålig papperskvalité): *Jag ber om ursäkt för pappret – jag har ingen annan sort. – Jag prövar lite franciskansk fattigdom. Det är underbart att vara fattig och befriad från så många saker.*³³ Jag sitter med dator... I samma anda säger Gandhi: *I shall bring about economic equality through nonviolence by converting the people to my point of view by harnessing the forces of love as against hatred... For that I have to reduce myself to the level of the poorest of the poor.*³⁴

Kan konst bli ickevåldslig? Fredsaktivism handlar om att skapa en fredlig framtid och att skapa alternativ. Konst och aktivism har länge sammanfogats på olika sätt, men det finns en risk att projekten i slutändan blir passiva. Kritiska projekt riskerar att enbart bli till nöje för galleripubliken. Pelle Strindlund, författare, freds och djurrätts aktivist samt Stellan Vinthagen, filosofie doktor i freds och utvecklingsforskning, argumenterar för att avrustning är en kreativ aktion, det handlar om utveckling och att förbättra funktioner, ett oanvändbart vapen har en bättre funktion än ett användbart vapen.³⁵ Det handlar om skapande, visualisering och konkretisering i både konst och fredsfrågor. Min förhoppning är att jag i och med detta projekt både kan skapa kunskap och praktisk erfarenhet av att dra konst och ickevåld närmre varandra. Den skapande verksamhet jag förut utvecklade bygger på ett system där planerat åldrande ligger som grund för varför vi tillverkar nya *snyggare* saker. Något jag också ofrivilligt blir en del av. Detta skriver Nina Björk om i sin bok *Lyckliga i alla sina dagar*. Varorna säljs på en marknad där pengarna avgör vad som ska konsumeras och där pengarna finns där finns begären, de tillgodoser

³² Kapadia, Saam & Wikström, Jeppe (red.), *Fred!: 100 röster mot våld och krig*, Max Ström, Stockholm, 2009 s.12.

³³ av Calcutta, Moder Teresa, *Kom var mitt ljus - personliga brev och anteckningar*, Catholica, 2008, s. 59.

³⁴ Gandhi, *Gandhi on non-violence: selected texts from Mohandas K. Gandhi's non-violence in peace and war*, New Directions Pub., New York, 2007, s.

³⁵ Strindlund, Pelle & Vinthagen, Stellan, *Motståndets väg: civil olydnad som teori och praktik*, Karneval, Stockholm, 2011, s. 54.

inte behov från de behövande. Något hon säger förklarar varför *det finns så många mobiltelefoner i en värld där många människor inte har mat för dagen*.³⁶ Jag vill försöka gå emot detta system för att vara en del av något hållbart.

Cred till mina klasskamrater och handledare som tar dessa små olydigheter på fullaste allvar!

Ickevåldsremix

*The weapons were steamrolled into a mass of flattened metal on a military base, melted at a foundry, then recast as shovels, which were used to plant trees on public school grounds.*³⁷ Plogbillsprojekt av konstnär.

Tanken med detta projekt är att det i framtiden ska utmynna i en ickevåldsaktion med inriktning på att skapa en plats där fred blir närvarande både visuellt och praktiskt genom att lyfta in konstnärliga element. Detta kommer att ske på ett vapenindustriområde. Jag har valt området eftersom jag tidigare har varit aktiv i sammanhang som gjort liknande aktioner på liknande platser. Tanken är att fortsätta ickevåldsarbetet, att detta projekt inte ska vara något eget utan bli en del av en rörelse som redan finns. Därför kommer även konceptet likna tidigare aktioner, men jag kommer att arbeta mer med mina egna uttryck i form, musik och ljud för att föreslå en förändring. Jag har tidigare nämnt *remix* som ett centralt begrepp i mitt arbete, både i musiken men också i hantverket. Att remixa innebär att ta det någon annan redan har gjort och göra om det, göra det igen men på ett nytt sätt och kombinera detta på nya sätt. I denna aktion tänker jag att det kan ske på flera olika nivåer. Jag har sedan tidigare börjat samla på mig dokumentationer av olika aktivistiska rörelser och ser en poäng i att återanvända det materialet igen i exempelvis projektioner och ljud som kan spelas upp under ickevåldsaktionen. Detta för att göra deras arbeten aktuella igen och för att ge vår aktion legitimitet genom att referera till andra. Jag kommer även att använda välkända tal och aktioner som kan få publiken (personal/väktare/polis) att lättare känna igen materialet. Exempel på personer som kan användas är Martin Luther King, Moder Teresa, Mahatma Gandhi och Leyma Gbowee. De är personer som har blivit allmänt erkända i arbete för ickevåld och alla människors lika rätt, som de flesta kan relatera till. Jag vill belysa att de vi gör här inte är extremt, det är nödvändigt, och folk har gjort det förut även om polis och rättsväsende har ansett det vara fel. (Dock anser många som förespråkar demokrati att civil olydnad kan ha en viktig plats i samhället om det sker öppet.

³⁶ Björk, Nina, *Lyckliga i alla sina dagar: om pengars och människors värde*, Wahlström & Widstrand, Stockholm, 2012 S. 40ff.

³⁷ Thompson, Nato (red.), *Living as form: socially engaged art from 1991-2011*, MIT Press, Cambridge, Mass., 2012, s. 210

Det handlar om att ge en röst åt de svagaste i samhället, något som en demokrati inte kan garantera³⁸).

På Bofors i Karlskoga huserar flera olika vapenföretag, och även några civila företag, men den största delen ägs av det multinationella vapenföretaget BAE systems samt SAAB. För ett och ett halvt år sedan deltog jag i en aktion där. Vi påbörjade ombyggnaden av området till ett friluftsområde, för fred och fritid. Vi hade en vegansk picknick, spelade kubb, satte upp en frisbeegolfbana och höll en minnesstund. Några av gatorna på området har militärt associerade namn såsom *pansargatan*, vi döpte om den till *fredsgatan*. Polisen kom efter cirka en halvtimme och vi lämnade området. Vi fick lite uppmärksamhet i media,³⁹ men som jag ser det är det aktionen i sig själv som är huvudsaken. Det är där och då det händer, fred manifesteras, om så bara för en stund. En direkt ickevåldsaktion mot vapenindustrin blir en bild av ett alternativ. Även om vi alla blev dömda till böter för handlingen fick vi ett överlag mycket positivt bemötande från rätten. Domaren avslutade rättegången med att säga: *I dag har vi hört mycket klokt och tänkvärt som vi inte är vana vid att höra här i Örebro tingsrätt*. Jag tänker göra mitt examensprojekt i samma anda, fortsätta denna *utrustningsaktion*. Mitt arbete får vara en del av fredsrörelsen, det är inget jag gör själv.

Natten efter rättegången skrev jag detta i min anteckningsbok:

Tankar efter dagen. Många fina vänner, vilja att förändra finns, mod att leva i den framtid vi hoppas skapa finns. Sorg för dem som möter svenska vapen. Hjälp mig vara en del av förändringen, hjälp mig lysna, hjälp mig förstå, förklara och göra. Hjälp mig.

Frågan *vad är konst?* bör bytas ut mot *vad är livet?* hävdar Nato Thompson i sitt kapitel i antologin *Life as form* - en samling texter och projekt som beskriver aktivistiska och sociala konstprojekt i olika delar av världen.⁴⁰ För mig är detta en mycket viktig fråga, att skapandet inte handlar om karriär eller uppmärksamhet, utan en ärlig och äkta kamp för rättvisa. Att ge till de fattiga, att reagera när människor behandlas ovärdigt och orättvist. Att sträva efter veganism och feminism. Jag får inte uppfattningen att Thompson vill gå så långt i sitt resonemang, men han argumenterar

³⁸ Strindlund, Pelle & Vinthagen, Stellan, *Motståndets väg: civil olydnad som teori och praktik*, Karneval, Stockholm, 2011, s. 66ff.

³⁹ Länkar till artiklar: <http://na.se/nyheter/karlskoga/1.2189552-fredsaktivister-doms-for-picknick-pa-bofors>
<http://na.se/nyheter/karlskoga/1.1901711-vi-raknade-med-att-aka-fast>
<http://www.dn.se/nyheter/sverige/sex-personer-tog-sig-in-pa-bofors>
http://www.svd.se/nyheter/inrikes/sex-personer-tog-sig-in-pa-bofors_7719658.svd
<http://www.expressen.se/nyheter/sex-personer-tog-sig-in-pa-bofors/>
<http://www.dagen.se/nyheter/kristna-aktivister-tog-sin-in-pa-bofors/>
<http://www.svt.se/nyheter/regionalt/tvarsnytt/> hämtade 2014-02-10

⁴⁰ Thompson, Nato (red.), *Living as form: socially engaged art from 1991-2011*, MIT Press, Cambridge, Mass., 2012, s. 33.

för ett nytt språk där dessa typer av projekt kan beskrivas på ett adekvat sätt. Att utgå ifrån metoder snarare än från estetiken, att de politiska frågorna blir de centrala delarna i arbetet, att diskussionen kretsar kring hur de frågorna angrips snarare än vad det ser ut som.⁴¹

*It is really very simple, just a single pulse, repeated at a regular interval*⁴² Ett citat kanske helt ur sitt sammanhang. Men denna mening som artisten Robyn har i en av sina texter har stannat hos mig. För henne handlar det nog om musik och rytm, för mig har det kommit att handla om enkelhet och uthållighet. Precis som människorättsmarscherna i USA gjordes om och om igen så bör detta projekt inte vara en engångsföreteelse. Därför vill jag iscensätta detta i det fredsaktivistiska sammanhanget.

En annan viktig del för mig i detta arbete är att det inte ska vara dömande. Även jag är en del som upprätthåller detta system. Det handlar inte om att jag ska in på området för att skrika mina åsikter, utan om en grupp som tar sig in för att lyssna, känna in och presentera. Jag kommer att ha vänner med mig in, detta är ingen enmansföreställning, inget för min karriär (fuck den förresten). Journalisten Sinziana Ravini skriver i en artikel om punkbandet Pussy Riot att de har blivit erbjudna att turnera både med Madonna och Björk⁴³ (något mitt egoistiska jag lätt sett som min största chans). Men Pussy Riot hävdar att de inte vill medverka i den marknadsdrivna form av konst som Björk och Madonna bedriver. Något jag i detta sammanhang borde tagit för självklart men inser att jag har mycket att tvätta bort för att bli fri det marknadsekonomiska tankesystemet inom mig. Hämtat ur Pussy Riots slutord vid rättegången 2012:

*Thus one of the most important Christian concepts, Humility, is now commonly understood not as a path towards the perception, fortification, and ultimate liberation of Man, but on the contrary as an instrument for his enslavement. To quote [Russian philosopher] Nikolai Berdyaev, one could say that “the ontology of humility is the ontology of the slaves of God, and not the sons of God.” When I was involved with organizing the ecological movement, I became fundamentally convinced of the priority of inner freedom as the foundation for taking action. As well as the importance, the direct importance, of taking action as such.*⁴⁴

Det berättas om att Jesus rev ner marknaden i templet, maktstrukturer som blivit viktigare än att

⁴¹ Thompson, Nato (red.), *Living as form: socially engaged art from 1991-2011*, MIT Press, Cambridge, Mass., 2012, s. 24

⁴² Robyn *Don't include me out*, studio album “Boty talk pt. 2” 2010.

⁴³ Sinziana Ravini, ”Radikala konstaktivister på frammarsch” *Dagens Nyheter* 2013-01-24.

⁴⁴ Alyokhina Maria, Tolokonnikova Nadezhda, Samutsevich Yekaterina, *Pussy Riot Closing Statements* <http://nplusonemag.com/pussy-riot-closing-statements> hämtad 2014-02-10

älska Gud och sina medmänniskor.⁴⁵ Pussy Riot attackerade samma typ av system i sin aktion i frälsarkatedralen.

Jag har döpt projektet till civil oljudnad. En ordlek med civil olydnad och oljud. Oljud, noise på engelska, kan definieras som *unwanted sounds*⁴⁶ - ovälkomna ljud. Våra ljud inne på vapenfabriken är inte välkomna, men sett ur ett människorättsperspektiv är de nödvändiga. Därför bör vi föra in oljud som kan påverka det rådande ljudet i rätt riktning. Oljud, något jag för övrigt tycker mycket om att arbeta med i musik. Något som kan bli mycket vackert om det processas i rätt sammanhang.

Estetiken är kopplad till det sociala och det politiska i och med sin funktion som koppling mellan det subjektiva och det objektiva, det individuella och det sociala. Det hävdar Grant H Kester i inledningen till antologin *Art activism and oppositionality*. Han menar att aktivistisk konst har en estetisk möjlighet som inget annat har, en möjlighet att visualisera ett utopiskt mål bortom den verklighet vi lever i, och att visa på ekonomiska, politiska och sociala maktstrukturer i nuet.⁴⁷ Min förhoppning är att föra samman detta med en konkret ickevåldsaktion, för att inte bara visualisera utan för att praktisera.

*It has become clear to us that resistance to war and to the use of nuclear weapons is impossible without resistance to sexism, to racism, to imperialism and to violence as an everyday pervasive reality. There is a profound relationship between the fact that individual women are commonly attacked and beaten up and that a nuclear war threatens the entire world.*⁴⁸

Feminism och ickevåld är metoder och tankesätt som länge gått hand i hand. Begreppet våld måste analyseras på många olika plan, allt ifrån i relationer mellan individer till länder. Ursula Franklin, feminist, pacifist och forskare i fysik, har en bred erfarenhet inom olika ämnen och definierar ordet fred i en intervju, inte som frånvaro av krig, utan som rättvisa och frånvaro av rädsla. Det är fred när människor inte behöver vara rädda och människor behöver inte vara rädda när äkta rättvisa råder.⁴⁹ Det är samma tanke som i citatet ovan, skrivet av *feminism and nonviolence study group* i en artikel om ickevåld och feminism, som kopplar frågor om sexism och rasism in i

⁴⁵ Bibeln *Mattens 21:12-13* <http://www.bibeln.se/las/2k/matt#q=Matt+21%3A12f> hämtad 2014-02-10

⁴⁶ Wikipedia, *Noise*, <http://en.wikipedia.org/wiki/Noise> hämtad 2014-03-18

⁴⁷ Kester, Grant H. (red.), *Art, activism, and oppositionality: essays from "Afterimage"*, Duke University Press, Durham, NC, 1998, s. 8.

⁴⁸ Feminism and non-violence study group *Piecing it together: Feminism and non violence*, 1983 http://wri-irg.org/pubs/Feminism_and_Nonviolence hämtad 2014-02-10

⁴⁹ Ursula Franklin, *Ursula Franklin Interview* <http://www.youtube.com/watch?v=7UJkrZ396VI> hämtad 2014-02-10

fredligt motstånd mot krig. Det är en aspekt som för mig personligen gör arbetet än mer komplext, det handlar helt enkelt inte bara om vapenindustrin som jag tar som exempel ovan utan om våra vardagliga kontakter och relationer individer emellan. Det är ett arbetsfält som skulle behöva mer utrymme än vad det får och jag kommer i detta projekt tyvärr bara nudda en aning vid detta. En konkret brist som jag ser i mitt eget vardagliga liv och som berör detta arbete är den musik jag lyssnar på. Elektronisk dansmusik bygger allt för ofta på sexistiska idéer och jag ser en stor fara i att påverkas av den estetik och de ideal som råder i den kommersiella delen av musikvärlden. Det har fått mig att producera ett försök till antisexistisk pacifistisk arena house-musik.⁵⁰ Att lyfta in denna del i projektet hoppas jag kan vara en början på ett arbete som mer och mer kan föra in mitt arbete kring ickevåld mot en feministisk synvinkel. För att jag ska kunna bidra till fredsarbetet i Sverige måste jag själv ha fred i mitt eget liv, i mina relationer, i mina tankar.

Civil Oljudnad

Föreställ dig en remix med lika delar Teresa av Calcutta och electronica-duon the Knife. En miljö av kreativa, utmanande uttryckssätt samt konkret arbete för de allra svagaste, de längst ner på samhällets botten. Det är här jag önskar att projektet Civil Oljudnad ska vara. Materialen är ljud, video och elektronikskrot. Arbetsmetoderna är remix och ickevåld.

Målet är att skapa platser där fred existerar i teori och praktik. Fred, som fysikern/feministen/pacifisten/kväkaren Ursula Franklin definierar fred: inte avsaknaden av krig, utan närvaron av rättvisa, och avsaknaden av rädsla. Som i ickevåld, från plogbillsaktion till vardagsveganism, asyrrättsaktivism, enkelhet, närhet, feminism, antikapitalism, antirasism. Listan kan göras lång. Fokus och start för detta projekt är vapenindustrin i Sverige (en av världens största per person räknat). Att med ickevåldsmetoder och en remix av konst och aktioner utgöra ett konkret alternativ till det av Sverige skapade vapenexportsystemet.

Denna rosa text är ett förslag på projektbeskrivning.⁵¹

⁵⁰ Kommer att läggas upp för gratis nedladdning på www.civiloljudnad.org

⁵¹ Rosa är fredsrelsens färg, aktioner har gjorts i Sverige där krigsmonument rosamålats. Fullständig projektbeskrivning samt documentation av den praktiska delen kommer att finnas tillgänglig på www.civiloljudnad.org sommaren 2014.

Kortfattad beskrivning om hur projektet skulle kunna utföras som en ickevåldsaktion: vi tar oss in på ett vapenfabriksområde samt sätter på en ljudloop bestående av ljud, musik och tal av ickevåldsaktivister. Apparaten som spelar upp ljuden kan enbart sättas på, sedan måste batterierna ta slut för att det ska vara över (vilket kommer att ta cirka två timmar, om den inte förstörs).

Jag har fokuserat på att göra detta projekt ickevåldslikt på så många sätt jag kan. Det material jag behöver vill jag i största möjliga mån ska vara återanvänt, skrot eller begagnat. Musiken och ljudverken är producerade med tanke på kontext och vilka röster som behöver bli hörda. I den dansmusik jag producerat har jag försökt att få ett ickevåldslikt och antisexistiskt perspektiv som alternativ till den i dag rådande kommersiella marknaden. Den planerade aktionen i sig ingår i en tradition av ickevåldsliga handlingar där kärlek ska visas till alla inblandade, medverkare som åskådare. Vi kommer i denna aktion inte göra någon skadegörelse (även om detta kan vara moraliskt försvarbart om det görs på rätt sätt).

Remixkonceptet har jag utgått ifrån då jag ser många likheter i hur exempelvis en dj arbetar med olika typer av musik på en klubb för att skapa stämningar som passar där och då. Likaså vill jag med denna mix få in ett nytt perspektiv som behöver lyftas på vapenfabriksområdet i både ord och stämningar. Ofta när det handlar om aktivistisk konst på olika sätt pratar en om storskaliga projekt, något spektakulärt, stora sociala sammanhang där något kan verka och göra skillnad, medier som nappar på projektet och sprider det över internet. Det är en arena jag inte (i alla fall inte medvetet i detta projekt) arbetar mot. Jag tänker mig mer att jag lyfter in de kreativa uttryckssätt jag har in till fredsaktivismen snarare än att lyfta aktivismen till något stort och spektakulärt genom konst. Det handlar om ett småskaligt uthålligt arbete. En tro på att det personliga gräsrotsarbetet gör skillnad. Arbetet ska inte behöva fungera i medier för att få effekt. Jag är trött på det storslagna. Och på gränser. Tänk dig den storskaliga arena house-musiken, med en dj som prisas till skyarna på stora podier, inne på en vapenfabrik, med ett radikalt fredsbudskap, enkelhet och närhet. Blanda detta med ljuden, tal och ljudupptagningar från engagerade människor. Jag inspireras av stort och smått, olika genrer men med samma mål att skapa något nytt, ett alternativ. Tänk er att Moder Teresa (som i början knappt utan resurser arbetade med de allra fattigaste i Calcutta) gör ett projekt med the Knife. Moder Teresa i det uthålliga arbetet för dem längst ner i samhället, knappt utan verktyg, men med en tro på kärlek. The Knife med viljan att konfrontera rådande system med konst och att visa på ett alternativ. I

skrivandets stund har de slutgiltiga valen för projektets helhet inte tagits, så jag vill återigen poängtera att detta främst handlar om teorierna och inspirationen bakom arbetet.

De estetiska valen i detta projekt, (de fysiska sakerna jag har med på aktionen och på examensutställningen i form av tryck, elektronik, ljus, etcetera), ser jag en fördel i att utforma konceptmässigt likt en musik/teaterscen eller en festivalsituation där formen i sig blir delar av ett uttryck mer än specifika konstverk. Som ett band eller en festival gestaltar en temporär förändring av ett område på en eller flera scener vill jag lyfta in detta på platsen där förändringen behöver ske. Detta kommer jag att utnyttja på Konstfacks Vårutställning. Projektets huvuddel är planeringen av aktionen i sig, det är genom det jag vill lära mig att utnyttja mina uttrycksätt för att skapa en konkret skillnad. Projektet kommer sedan att översättas till Konstfacks vårutställning för att passa det sammanhanget. Där vill jag lyfta ickevåld och civil olydnad och mer visa upp än att försöka göra något konkret. Jag tänker mig olika live-event med ljudmixar där jag kan använda materialet jag har arbetat med innan aktionen. Att lyfta olika ickevåldsliga initiativ från olika tider och platser för att visa på en bredd av liknande engagemang där kärleken står över lagen. En ljudinstallation, en scen och en plats där den potentiella freden blir verklig.

Vid diskussioner kring mitt projekt i skolan har många olika aspekter kommit upp. Sammanfattningsvis kan sägas att folk har väldigt olika syn på detta. Vissa menar att min position som konststudent kan försvaga potentialen i aktionen. Publiken kan avfärda det som en *konstaktion*. Andra tycker att jag ska utnyttja systemet till max, konstvärlden kommer förr eller senare att bli intresserad. Min hållning till detta är att jag älskar att skapa och att jag i detta projekt vill göra ett försök att göra det konkret. För mig är *konstaktivist*-frågan inte central. Konstkontexten ger utrymme att analysera projektet från olika kreativa synvinklar, fantisera och drömma kring alternativa förhållningssätt, något jag inte skulle ha kunnat göra om jag hade arbetat med samma metoder i en annan utbildning. Det är skapandeglädje plus en fredslängtan som är det viktiga. Om jag sedan lyckas översätta det på ett sätt som passar konstgalleriet och kan göra en konkret påverkan även där ser jag som ett plus. Det viktiga är att fortsätta med det konkreta ickevåldsarbetet.

Avslutningsvis

Jag stod där och pratade med en ung pojke, kanske sju eller åtta år gammal. Han hade hela tiden ett fast grepp om sin limflaska som han först gömde för mig, men senare tog fram då och då för att sniffa från. Jag fick reda på att han förut hade varit på ett barnhem, det barnhem jag nu praktiserade på, men hade blivit tvingad tillbaka till gatan för att hans farmor ville att han skulle tiggas pengar. Vi gick längre in i området, jag såg fattigdom för första gången med mina egna ögon. Ett av världens största slumområden. Som turister gick vi där med våra kameror, observerandes de små husen som om de vore montrar i ett museum. Det var hemskt, jag skämdes. Men detta har visat sig vara ett betydande tillfälle för mig. Hemskt, men viktigt, att få se, känna och lukta själv. Slummen, området där de fattigaste är, där de längst ner i maktpyramiden får leva av det som jag kastar ut på gatan. Jag, som när som helst kan åka hem till min trygga tillvaro.

Situationen gjorde mig desperat, vad kan jag göra för att hjälpa? Något är fel med det system som styr världen, jag vet inte exakt vad, men jag har mina misstankar. Jag föddes på ett område av jorden som kallas Sverige. En bit land som hålls stängd för utomstående med hjälp av lagar och polis. Jag passerade en hemlös person i dag, som bad om pengar. Jag hade tre kronor som han fick. Några minuter senare passerade jag en till. Jag ursäktade mig med att säga att jag inte hade kontanter på mig. Men är jag utan kontanter? Jag hade precis hämtat upp musikutrustning för ett antal tusen kronor. Jag tänkte att den utrustningen kommer jag att använda för goda syften. Det kanske är ett adekvat sätt att tänka men jag letar efter ärlighet, öppenhet. Resurserna finns i världen men vi prioriterar inte allas lika rätt. Det finns något i givandet som är större än gåvan i sig själv. Jag behöver bli bättre på att pröva min egen inställning till egendom. Jag söker efter enkelhet. Kanske en avrustningsaktion kan hjälpa mig på vägen, och varför inte befria några hönor?

Musikern och artisten Peter Broderick uttrycker känslan bra i ord och melodi: *Artificial sunlight here, perfectly calibrated year, and it feels wrong.*⁵²

Likaså sätter artisten Björk känslor på desperationen när den drar mot frustration: *Declare independence! Don't let them do that to you!*⁵³

⁵² Peter Broderick *human eyeballs on toast*, <http://www.youtube.com/watch?v=7W9jISKJ1mk> hämtad 2014-02-10

⁵³ Björk, "declare independence" studio album *Volta* 2007

Mitt ansikte var pressat mot asfalten, jag hade ett tungt knä på ryggen och en skrikande röst uppmanade mig att vara lugn. Jag var lugn, fysiskt i alla fall. Inte mentalt. Bara några sekunder tidigare hade jag haft ett mycket fint samtal med polisen om livsfrågor. Men när bussen med flyktingar som skulle deporteras kom och jag flyttade på mig några steg för att blockera denna så ändrades vår relation tvärt, jag blev ett hot. Någon som stod i vägen för systemet. Jag blev lite blå i ena ögat, men var annars okej. Men flyktingarna? Nu är de i Irak, om de lever. Jag kunde åka hem till min säng.

Detta är sorg, men en aktiv metod för förändring, att stå i vägen där orättvisa sker. Jag behöver inte vara debattör eller strateg, jag behöver inte ha en vass penna eller stora resurser. Jag behöver bara min kropp och min medmänsklighet och några likasinnade, kärlek. För att orka tar jag till olika kreativa uttryckssätt, gör saker, skapar musik, remixar. Jag vill nu ta in det jag har gjort till den plats där det ska vara. Till glädje för aktivister, människorättskämpar och för de minsta i samhället. Förhoppningsvis kan de som inte tror på mina metoder, väktare, polis och personal på vapenfabriken, också få del av ljudet av alternativa förhållningssätt.

Är det här rätt sätt? Tänk om det går fel? Tänk om jag misslyckas eller om folk missförstår? En sak är jag säker på, det är värt minst ett försök. Om detta misslyckas? Gör inget, jag har lärt mig om ickevåld. Om konstdelen ej lyckas? Värre saker har hänt, jag får inte glömma dem som utsätts för vapen dagligen, de har det så otroligt mycket värre. Det faktum att jag har fått prata, diskutera och studera fredsfrågor och kreativitet med min klass, lärare, vänner och familj gör detta värt allt hur det än går.

fred

kärlek

kreativitet

konst

ickevåld

civil olydnad

NYCKELORD

ljud

techno

remix

lo-fi

enkelhet

feminism

rättvisa

veganism

queer

Referenser

Litteratur

av Calcutta, Moder Teresa, *Kom var mitt ljus - personliga brev och anteckningar*, Catholica, 2008

Björk, Nina, *Lyckliga i alla sina dagar: om pengars och människors värde*, Wahlström & Widstrand, Stockholm, 2012

Engell-Nielsen, Klaus, *Samtal med ett vapenföretag: dialogen mellan Plogbillsrörelsen och Bofors 1997-2000*, Stift. för fredsarbete, Angered, 2001

Feinstein, Andrew, *The shadow world: inside the global arms trade*, Hamish Hamilton, London, 2011

Gandhi, *Gandhi on non-violence: selected texts from Mohandas K. Gandhi's non-violence in peace and war*, New Directions Pub., New York, 2007

Hufford, Larry (red.), *Icke-våld: från Tolstoj till Martin Luther King*, Wahlström & Widstrand, Stockholm, 1971

Kester, Grant H. (red.), *Art, activism, and oppositionality: essays from "Afterimage"*, Duke University Press, Durham, NC, 1998

Kapadia, Saam & Wikström, Jeppe (red.), *Fred!: 100 röster mot våld och krig*, Max Ström, Stockholm, 2009

Sharp, Gene., *From dictatorship to democracy: a conceptual framework for liberation*, New Press, New York, 2012

Strindlund, Pelle & Vinthagen, Stellan, *Motståndets väg: civil olydnad som teori och praktik*, Karneval, Stockholm, 2011

Spalde, Annika & Strindlund, Pelle, *I vänliga rebellers sällskap: kristet ickevåld som konfrontation och ömbet*, Arcus, Lund, 2004

Teller, Janne, *Om det var krig i Norden*, Lilla Piratförlaget, Stockholm, 2012

Thompson, Nato (red.), *Living as form: socially engaged art from 1991-2011*, MIT Press, Cambridge, Mass., 2012

Vinthagen, Stellan, *Icke våldsaktion: en social praktik av motstånd och konstruktion*, Institutionen för freds- och utvecklingsforskning (PADRIGU), Göteborgs universitet, Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2005, Göteborg, 2005

Artiklar publicerade på internet

Alyokhina Maria, Tolokonnikova Nadezhda, Samutsevich Yekaterina, *Pussy Riot Closing Statements*
<http://nplusonemag.com/pussy-riot-closing-statements>

Chenoweth, Erica & Stephan, Maria J., *Why civil resistance works: the strategic logic of nonviolent conflict*.
<http://www.mitpressjournals.org/doi/pdf/10.1162/isec.2008.33.1.7>

Feminism and non-violence study group *Piecing it together: Feminism and non violence*, 1983
http://wri-irg.org/pubs/Feminism_and_Nonviolence

Artiklar Dagstidningar/Tidsskrifter

Sinziana Ravini, ”Radikala konstaktivister på frammarsch” *Dagens Nyheter* 2013-01-24.

Öhrner, Annika ”Om fredsmonument”, *Kritiker* no 27

Konstverk

Emil Naula, ”good guys with guns”, <http://www.naula.se/good-guys-with-guns.html>

Fia-Stina Sandlund, ”One more monument”,
<http://www.fiastinasandlund.se/index.php?/projects/one-more-monument/>

Pedro Reyes ”pistols into spades” Thompson, Nato (red.), *Living as form: socially engaged art from 1991-2011*, MIT Press, Cambridge, Mass., 2012, s. 210

Websidor

BBC www.bbc.co.uk

Bibeln, www.bibeln.se

Civil Oljudnad (projektets hemsida) www.civiloljudnad.org

Dagens Nyheter, www.dn.se

Försvarexportmyndigheten www.fxm.se

RFSL, www.rfs..se

Svenska Freds, www.svenskafreds.se

Sveriges Television, www.svt.se

Sveriges Radio, www.sverigesradio.se

War starts here, www.warstartshere.com

Wikipedia www.wikipedia.org

Your greenham www.yourgreenham.co.uk

Youtube, www.youtube.com

Musik

Björk *Declare independence* ”Volta” 2007

Bob Dylan, *Masters of War* ”The freewheelin’”, 1963

Civiloljudnad *antisexistisk wanna be commercial arena house* 2013/2014

Deadmau5 *Raise you weapon* "4*4=12" 2011

Peter Broderick *Human eyeballs on toast*

Robyn, *Don't Include me out* "Body talk pt 2", 2010

Trädet *tyst minut* 2013

Bilaga I

Möjligt framtida brev till Vapenfabriken

Hej arbetare och vakter!

Jag ville bara med detta enkla brev förklara varför vi olovligen har gått in på ert industriområde och x (vad de nu blir). Det är så att vi inte tror på vapen, inte alls. De trender vi ser i dag visar bara på att vapen, sådant som vapenföretag ofta kallar för säkerhet, inte bidrar till någon säkerhet, bara till upp- och kapprustning. Därför vill vi här och nu gå in till er och visa på ett annat användningsområde för detta område. Jag förstår om det kan vara svårt att ta till sig. En stor del av samhället här har någon koppling till denna fabrik. Något som under lång tid har gett er arbete, pengar, stolthet och trygghet kommer jag helt plötsligt och anser vara en dålig grej. Ja, grejen är dålig, men ni är bäst, låt oss tillsammans sluta göra vapen och satsa pengar på fred. Den kreativitet och innovationsrikedom som finns här inne är jag övertygad om att det finns massvis med användningsområden för, som är väldigt, väldigt viktiga. Vi vill inget ont med detta, bara visa på en möjlig lösning på ett problem som kanske inte är ett problem här, men blir ett problem i de länder vi skickar vapen till. Så låt oss sluta med det, låt oss i stället vara kreativa, hjälpas åt för att göra en bättre värld utan vapen. Detta kanske kan anses vara naivt, men genom studier, böcker, statistik, praktik, människomöten och samtal, så tror jag att detta är en möjlig väg att gå. Låt oss börja med att göra fred här, skapa fredliga saker, så blir det enklare för andra att hänga på!
Kram

Gustaf Nygren

Ps. För mer info, kolla in civiloljdunad.org. Där finns musik att ladda ner, länkar till mitt researchprojekt där jag går djupare in i de teorier kring konst och ickevåld som jag i detta brev bara går ytligt in på. (Där finns även kontaktinformation om ni vill prata mer om dessa frågor.)